

Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats inom Västerås stad

Riktlinjer för upplåtelser av offentlig plats i Västerås

Inledning.....	3
1 Lagar och bestämmelser.....	3
2 Byggupplag, byggnadsställningar, inplankning etc.....	4
3 Byggskyltar.....	4
4 Containrar.....	4
5 Reklam.....	4
6 Torghandel.....	5
7 Stora Torget och Bondtorget.....	6
8 Övriga torg och offentliga platser.....	6
9 Marknader och övriga evenemang.....	6
10 Ambulerande försäljning.....	6
11 Försäljning utanför butik.....	7
12 Uteserveringar.....	7
13 Cirkus.....	7
14 Försäljning av julgranar.....	7
15 Gatu- och ledningsarbeten.....	7
16 Valaffischering.....	8
17 Övriga upplåtelser.....	8
18 Avgift för att använda offentlig plats.....	8
19 Förutsättningar för upplåtelse av mark.....	8
20 Kontaktinformation.....	9

Inledning

För att få använda offentliga platser till något annat än vad de är till för, krävs normalt **alltid** tillstånd av polismyndigheten. Kommunen yttrar sig över ansökningarna och har vetorätt, d v s polismyndigheten kan inte utfärda tillstånd om kommunen avstyrkt ansökan.

Vid vissa markupplåtelser är kommunen tillståndsgivare. Om inget annat anges söks dock tillstånd hos polismyndigheten.

Det kan hända att kommunen under en begränsad tid behöver använda upplåtet område för annat ändamål, t ex gatu- och ledningsarbeten eller marknader. Skulle detta inträffa upphör tillståndshavarens rätt till markområdet under denna tid.

Alla skador på en offentlig plats ska åtgärdas av entreprenör som godkänts av teknik- och idrottsförvaltningen. Återställningen utförs på den sökandens bekostnad.

Utöver innehållet i dessa riktlinjer kan det finnas andra dokument med riktlinjer som ska följas vid markupplåtelser. Hänvisning till aktuella dokument sker under varje upplåtelsetyp.

1 Lagar och bestämmelser

Enligt 1 kap 2 § i ordningslagen avses med offentlig plats bl a gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som offentlig plats och som har upplåtits för sitt ändamål.

De lagar som vanligen berörs i frågor som rör offentliga platser är:

- **Ordningslagen** (SFS 1993:1617)
Styr bland annat principerna för upplåtelser av offentliga platser.
- **Lagen om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av allmän plats** (SFS 1957:259)
Ger kommun möjlighet att ta ut ersättning. Avgiften utgår med belopp som kan anses skäligt med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna, kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter. Grunder för beräkning av avgiften beslutas av kommunfullmäktige.
- **Konkurrenslagen** (SFS 1993:20)
Syftar till att undanröja och motverka hinder för en effektiv konkurrens. Det är t ex inte tillåtet att i en lokal torghandelsstadga skriva in ett förbud mot försäljning av vissa varor i syfte att skydda den etablerade handeln mot konkurrens från torgförsäljarna.
- **Lagen om tillfällig försäljning** (SFS 1990:1183)
Reglerar bland annat vilken typ av försäljning som är tillståndspliktig.
- **Väglagen** (1971:948)
För allmänna vägar krävs inget polistillstånd för åtgärder som regleras i väglagen. Tillstånd för sådana åtgärder lämnas av väghållningsmyndigheten eller länsstyrelsen.

Att uppföra byggnad eller reklamanordning på offentlig plats kräver förutom polistillstånd även bygglov enligt 8 kap 1 och 3 § Plan- och Bygglagen.

2 Byggupplag, byggplatsställningar, inplankning m m

Ansökningar om att använda offentlig plats för byggplatsställningar m m tillstyrks endast om sökanden kan visa att det är omöjligt att använda ytor inom fastigheten.

Framkomligheten för olika trafikantgrupper ska upprätthållas, t ex med hjälp av särskilda gångbanepassager. Den ianspråktaga ytans gränser ska märkas ut och vara tydliga även för synskadade. Svenska Kommunförbundets skrift "Utmärkt!" rekommenderas.

Offentlig plats ska skyddas noga mot miljöföroreningar såsom oljespill, färg, bruk eller annan nedsmutsning. Träd ska skyddas mot påkörning och ytor över rotsystemens utbredning får inte användas för upplag eller liknande.

Ingen mark upplåts för parkering av byggpersonelets bilar.

3 Byggskyltar

Alla byggskyltar är bygglovspliktiga. Tillstånd söks hos stadsbyggnadskontoret. Teknik- och idrottsförvaltningen kan i egenskap av väghållare ta bort skyltar som ställts ut inom vägområdet utan tillstånd.

4 Containerar

Ansökningar om att använda offentlig plats för containerar tillstyrks endast om sökanden kan visa att det är omöjligt att använda ytor inom fastigheten. Containerns placering överenskommes i samråd med teknik- och idrottsförvaltningen.

Ägaren eller nyttjanderättshavaren till en container och andra anordningar, som ska ställas upp på en offentlig plats, måste tydligt märka containern med ägarens eller nyttjanderättshavarens namn, adress och telefonnummer.

För undvikande av skadegörelse får containern ej stå närmare husvägg än 5 m om det finns fönster eller huset är bebott. Tillstånd ska sökas för varje uppställning. Brandmyndigheten ska yttra sig om det är tvunget att ställa container närmare än föreskrivet antal meter.

Insamlingscontainerar tillåts generellt inte på offentlig plats utom i anslutning till centrala återvinningsstationer.

5 Reklam

Gatupratere

Tillstånd medges ej. Skyltar som ställts ut inom vägområdet utan tillstånd kan teknik- och idrottsförvaltningen i egenskap av väghållare ta bort.

Västerås stads "Stadsmiljöprogram för Västerås centrum" är styrande för denna typ av markuppåtelse. Undantag prövas av teknik- och idrottsförvaltningens tekniska avdelning.

Affischering

Affischering av tillfällig art (med tillfällig menas sådant som är av kortare natur och som ej är reklam för fasta etablissemang), får förekomma på nedanstående fasta iordningställda ytor:

- Vid riksväg 67
- Bjurhovdagatan öster m livsmedelsaffär
- Norr om Råbyleden och väster om Lövhagsgatan
- Sjöhovsvägens norra sida, mitt emot Lögarängsbadet
- Köpingsvägens norra sida, öster om Lisjögatan

Tillstånd till affisivering tillstyrks normalt för en period av två veckor före evenemang och ska tas bort senast tre dagar efter evenemang. Om så ej sker plockas tavlorna ner av teknik- och idrottsförvaltningen på sökandens bekostnad. Storleken på affisicherna får inte överstiga 3 m längd och 1 m höjd. **Obs:** Från att ha upplåtit ytorna utan avgift kommer teknik- och idrottsförvaltningen fortsättningsvis att debitera avgift enligt de grunder som kommunfullmäktige beslutat (se punkt 18 Avgift för att använda offentlig plats).

Karta över de fem affisicheringsplatserna finns att ladda hem på teknik- och idrottsförvaltningens hemsida, www.vasteras.se/tif under ”Uthyrning” och därefter ”Allmän plats”.

Affisichtavlorna ska vara förankrade så att de inte blåser omkull och ska under tiden de sitter uppe kontrolleras så att de är i ordentligt skick.

Affisicher, annonser eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, kabelskåp, stolpar eller liknande som vetter mot offentlig plats.

Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor eller andra liknande anordningar **som är avsedda** för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns.

Cirkusaffisivering

Karta över platser där affisivering för tillfälliga cirkusarrangemang är tillåten kan fås hos polismyndigheten eller teknik- och idrottsförvaltningens tekniska avdelning.

Tillstånd till affisivering tillstyrks för en period av en vecka före evenemang och ska tas bort senast måndag efter evenemang varvid platsen ska återställas i ursprungligt skick. Om så ej sker kommer det att utföras av teknik- och idrottsförvaltningen på sökandens bekostnad. Otillåtna skyltar borttages av teknik- och idrottsförvaltningen på sökandens bekostnad.

Storleken på affisch får inte överstiga 1,5 m längd och 1,5 m höjd.

Affisichtavlorna ska vara förankrade så att de inte blåser omkull och ska under tiden de sitter uppe kontrolleras så att de är i ordentligt skick.

Banderoller

Banderollsuppsättning på broräcken medges ej.

6 Torghandel

Verksamheten på Stora Torget regleras via ”Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Västerås stad”. Ta kontakt med teknik- och idrottsförvaltningens tekniska avdelning.

Västerås stads ”Stadsmiljöprogram för Västerås centrum” är styrande för denna typ av markupp-låtelse.

7 Generella regler för Stora Torget och Bondtorget

Stora Torget

- Ianspråk tas för torghandel enligt "Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Västerås stad".
- Verksamhet av informations- och underhållningskaraktär av allmänt intresse.

Tillstånd för att använda Stora Torget söks hos teknik- och idrottsförvaltningens tekniska avdelning.

Bondtorget

- Verksamhet av informations- och underhållningskaraktär av allmänt intresse.

Tillstånd för att använda Bondtorget söks hos polismyndigheten.

8 Övriga torg och offentliga platser

Nedanstående platser kan vara lämpliga för verksamhet av informations- och underhållningskaraktär av allmänt intresse. Ta kontakt med teknik- och idrottsförvaltningens tekniska avdelning.

- Bäckby Torg
- Önsta Torg
- Skiljeboskolan
- Malmabergsskolan
- Vetterstorp (grusplanen vid Himlahöjden)
- Vasaparken
- Stadsparken

Stor restriktivitet iakttas vid upplåtelse av Vasaparken och Stadsparken på grund av risken för markskador.

9 Marknader och övriga evenemang

Rocklundaområdet är lämpligt för marknader och större evenemang av allmänt intresse. Ta kontakt med teknik- och idrottsförvaltningens bad- och idrottsavdelning.

10 Ambulerande försäljning

För att använda offentlig plats för försäljning krävs polismyndighetens tillstånd enligt ordningslagen 3 kap 1 §. Tillstånd krävs inte om platsen bara används tillfälligt, i obetydlig omfattning och utan att inkräkta på någon annans tillstånd. Två timmar är i regel gränsen för vad som betraktas som tillfälligt. Dock kan det inte betraktas som tillfälligt om platsen används i några timmar, och verksamheten återupptas efter ett kort uppehåll.

Försäljningsvagnar för korvförsäljning är tillåten på av kommunen upplåtna platser enligt nedan.

- På Källgatans (vid Stora Gatan) norra sida dagtid mellan klockan 04.00-22.00 och på Källgatans södra sida kvällstid mellan klockan 22.00-04.00
- På Hantverkargatan öster om Vasagatan
- På Hantverkargatan öster om Vasagatan på ytan som ligger ungefär mitt på sträckan
- På Smedjegatan, öster om Vasagatan
- På Torggatan vid Smedjegatan

Västerås stads ”Stadsmiljöprogram för Västerås centrum” är styrande för denna typ av markupplåtelse.

11 Försäljning utanför butik

Västerås stads ”Riktlinjer för upplåtelse av allmän plats för uteserveringar och sommarverandor” ska följas. Uteförsäljning kan tillstyrkas framför egen verksamhet eller butik, max 70 cm ut från fasad, om kvarvarande utrymme är sådant att teknik- och idrottsförvaltningen bedömer att gångtrafiken fungerar tillfredsställande.

12 Uteserveringar

Västerås stads ”Riktlinjer för upplåtelse av allmän plats för uteserveringar och sommarverandor” ska följas. Upplåten yta bör ha anknytning till restaurangen.

Vid nyetablering, försäljning av verksamheten eller konkurs görs en särskild prövning av de ansökningar som inkommit till polismyndigheten. Någon företrädesrätt till yta finns ej.

När flera restauranger har anknytning till mark som upplåts för endast en uteservering, kan föregående års tillståndshavare ges förtur, såvida kommunens villkor för upplåtelsen har följts.

Västerås stads ”Stadsmiljöprogram för Västerås centrum” är styrande för denna typ av markupplåtelse.

13 Cirkus

Nedanstående platser kan vara lämpliga för cirkus. Ta kontakt med teknik- och idrottsförvaltningens bad- och idrottsavdelning.

- Rocklunda
- Skiljeboplan
- Malmabergsplan
- Vetterstorp (grusplanen vid Himlahöjden)

14 Försäljning av julgranar

Alla ärenden om markupplåtelse för julgransförsäljning prövas vid ett tillfälle under hösten varje år. Föregående års försäljare kan ges förtur, såvida kommunens villkor för upplåtelsen har följts.

15 Gatu- och ledningsarbeten m m

Tillstånd söks hos fastighetskontoret.

Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete ska se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenhet.

Teknik- och idrottsförvaltningens ”Teknisk beskrivning för grävning och andra åtgärder i eller på allmän platsmark” (senaste utgåvan) **ska följas**.

16 Valaffischering

Tillstånd till uppställning av valstugor samt valaffischering tillstyrks normalt för en period av fem veckor före valdagen och ska tas bort senast en vecka efter valdagen. Valaffischer i detta sammanhang inkluderar alla typer av valpropaganda. Förteckning över platser för valaffischering finns hos polismyndigheten.

Affischtavlorna ska vara förankrade så att de inte blåser omkull och ska under tiden de sitter uppe kontrolleras så att de är i ordentligt skick. Om valaffischerna inte plockas ner i tid kommer teknik- och idrottsförvaltningen att plocka ner dem på sökandens bekostnad.

Storleken på valaffisch bör inte överstiga ca 3 m längd och ca 1 m höjd. Affischer uppsatta på permanenta reklampelare eller affischtavlor är undantagna från dessa måttkrav.

17 Övriga upplåtelser

Efter överenskommelse vid varje tillfälle med teknik- och idrottsförvaltningens tekniska avdelning.

Uppställning av trådburar och förvaring av tomeballage utanför butik avstyrks generellt.

18 Avgift för att använda offentlig plats

För användning av offentlig plats och område som kommunen jämställt med sådan plats har kommunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som kommunfullmäktige har beslutat. Normalt utgår alla avgifter från ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av den, kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter.

19 Förutsättningar för upplåtelse av mark

Bristande efterlevnad av villkor i tillstånd kan medföra att kommunen avstyrker en ny ansökan om tillstånd.

Jordabalkens bestämmelser om besittningsskydd gäller inte för upplåtelser av offentlig plats enligt ordningslagen. Det innebär att tillståndshavare inte är berättigad till ersättning om tillstånd återkallas, eller om förlängt eller förnyat tillstånd inte beviljas. Inte heller är kommunen skyldig att anvisa någon annan plats för verksamheten.

Verksamhet som påverkas av trafiksanering m m berättigar inte tillståndshavare till ersättning från kommunen.

Tillståndshavare får själv stå för alla kostnader vid en eventuell flyttning av verksamheten.

Om verksamheten återupptas på en annan plats krävs ett nytt tillstånd.

Tillståndshavare ansvarar för all skada som kan drabba tredje man till följd av bristande fullgöranden av åligganden.

Kommunen påtar sig inte några som helst kostnader på grund av upplåtelsen.

Tillståndshavare får inte ta utrymme under markytan i anspråk för att anlägga betongfundament eller liknande eller på annat sätt göra ingrepp i markytan utan att dessförinnan ha inhämtat särskilt medgivande från teknik- och idrottsförvaltningen.

Brandförsvaret ska kunna ta sig fram till bostäder och offentliga byggnader året runt med livräddande fordon, såsom stegbilen.

Följder om villkoren inte efterlevs eller giltigt tillstånd saknas

Om villkoren inte följs kommer kommunen sannolikt att avstyrka en ny ansökan om tillstånd, vilket innebär att polismyndigheten därför kommer att avslå ansökan.

Polismyndigheten har möjlighet att återkalla tillstånd, utfärda föreläggande eller vitesföreläggande samt att ta varor eller egendom i beslag.

20 Kontaktinformation

Polismyndigheten
Västgötegatan 7, Box 9
721 03 Västerås

Växel 021-15 20 00
Hemsida www.vastmanland.polisen.se

Teknik- och idrottsförvaltningen
Stadshuset
721 87 Västerås

Växel 021-39 00 00
Hemsida www.vasteras.se

Stadsbyggnadskontoret
Stadshuset
721 87 Västerås

Växel 021-39 00 00
Hemsida www.vasteras.se

Fastighetskontoret
Stadshuset
721 87 Västerås

Växel 021-39 00 00
Hemsida www.vasteras.se